Ч. 14. Należytość pocztową zapłacono ryczałtem Львів, 8. квітня 1928. Почтову належитість заплачено гуртом Рік II.

# ПРАВДА

ЧАСОПИС ДЛЯ НАРОДА

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адм.: „ПРАВДА“ Львів, вулиця Льва Сапіги ч. 26, I. пов.

Грошеві посилки: почт. скрит. ч. 537.

Поодиноке число коштує 20 сотиків

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 з. 50 сот, Місячно 1 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість



## Перші дні Сойму

Бурливе відкриття Сойму та участь у ньому державної, умундурованої поліції глибоке вражіння викликало в цілому краю й поза границями. Під вражінням його уплив перший день урядування нового Сойму. Доказом цего є, як пишуть польські часописи, факт, що на маршалка Сойму не вибрали міністра Бартля, за яким були урядові круги та весь безпартійний бльок співпраці з урядом (одинка), а вибрано голосами лівиці і національних меншостей соціялістичного посла Дашинського (двійка). Вже сам цей факт вибору маршалка Сойму поставив у дуже невигідне, відвічальне та вимагаюче бистрої й повної розваги тактики, становище, з одного боку — уряд, а з другого нововибрано го маршалка Дашинського.

„Слово Польське“ ч. 89 ь 30. марта с. р. пише в тій справі ось що: „Много говориться на тему ситуації, викликаної вибором на маршалка п. Дашинського. Снуються ріжні припущення на цю тему. Одні кажуть, що дійде до порозуміння між П. П. С. а Урядом, инші, що Сойм буде сейчас розвязаний, ще инші, які стоять близько п. Бартля, що зараз по ухваленню буджетової провізорії Сойм буде відложений на 30 днів. Заміри уряду не є звісні нікому, а все може полягати лиш на припущеннях і домислах“.

Всі українські посли, як пише „Діло“, віддали свої голоси на п. Дашинського не тому, щоби солідаризувалися з усіми виступами польської лівиці на на соймовій арені, а тому, що він правдоподібно буде обстоював бодай мінімальну свободу в парляментарному життю. Та й віддання українських голосів на нього в нічому не вяже на будуче тактики Українського Парляментарного Клюбу.

## Совітські розстріли

З Харкова доносять про масові розстріли серед визначних діячів українського сепаратистичного табору. Понад пятьдесять осіб арештовано під замітом, що приготовували відірвання совітської України від Радянського Союза. Між иншими арештовано українських учених Сіменовича, Чикаленка й инших. Зпоміж арештованих много розстріляно сейчас.

## Зі Сойму і Сенату

Перед самим відкриттям сойму українські посли на Сойм і сенатори вісімнайцятки створили клюб під назвою „Український Соймовий Клюб“, якого головою вибрано д-ра Д. Левицького, заступниками д-ра В. Загайкевича і С. Хруцького, а секретарем д-ра Блажкевича. Український Соймовий Клюб має 25 членів, з чого 23 з партії УНДО. Сенатський Клюб з усіх 9 членів (УНДО) вибрав головою д-ра Горбачевського.

Посли 22-ки, крім п. Зубрицького, який ще нігде не зголосив свого приступлення, створили „Клюб Української Соціяльно-Радикальної Парляментарної Репрезентації з головою д-р Л. Бачинським, заступником С. Жуком і секретарем д-р Ладикою. Сельроб правиця і лівиця творять два окремі клюби.

По відкриттю Сойму вибрано маршалком Сойму п. Дашинського. Заступниками вибрані; Ян Возьніцький (Визволенє), Марек (ППС.), Домбський (Строн. Хлоп.), д-р В. Загайкевич (УНДО), С. Четвертинський (НД.). Секретарів вибрано 9, між ними д-р Ладику (Радик.).

Маршалком Сенату вибрано сен. Шиманського (Одинка), Віцемаршалками: Ґлівіча (Одинка), Познера (ППС.) і Мих. Галушинського (УНДО).

Вже в перших днях урядовання кипить у Соймі праця. Уряд предложив Соймови до затвердження буджетову провізорію, якої проєкт прочитується й дискутується над поодинокими його частями. Українські й білоруські посли внесли наглий внесок за даруванням кари політичним вязням, та за зміною дотеперішнього соймового реґуляміну, який досі не допускав української мови в промовях у Соймі.

В часі дискусії над буджетовою провізорією, голова Українського Клюбу д-р Д. Левицький виголосив правнодержавну заяву, в якій між иншим сказав: ...„найвищим святим і непорушним ідеалом нашим є: Незалежна, Суверенна й Соборна Українська Національна Держава на всій українській території. Тому то всі міжнародні акти, якими споконвічні частини української землі — Східна Галичина з Лемківщиною, землі Холмщини, Волині, Підляшша та Полісся — признано Польщі, а саме: мировий договір у Ризі з 18. березня 1921 р. рішення Конференції Амбасадорів у Парижі з 14. березня 1923 р., які то акти насилують і право українського народу на самоозначення, уважаємо де юре неправосильними. А вступаючи до цих законодатних палат, будемо й тут змагати до здійснення найвищого права української Нації.

Займаючи зокрема становище до внесеної буджетової провізорії, заявляємо, що будемо голосувати в звязку з загальним нашим становищем проти внесеного буджетового законопроєкту“

## Буря в Соймі

В пятім із ряду засіданню Сойму принято в третьому читанню урядову буджетову провізорію на перший квартал 1928—29. р. В часі цего засідання комуністичні посли счинили небувалу бучу. Притоку до неї дала промова укр. комун. посла Чучмая. Комуністичні посли стали грати на самоходових трубах, свистаках, стукати столами. Польського посла Сохацького, який сам не хотів опустити салі винесла соймова сторожа. Соціялістичні посли кинулися в часі того на комуністів і розпочалася бійка, в часі якої много послів сильно потурбувано. По довшій перерві і успокоєнню комуністів засідання відбулося спокійно до кінця.

Цілком певна річ — що комуністи того рода виступами в Соймі нічого не осягнуть, а то й осягнути не хочуть. Їх ціль ширити лиш замішання. Це повинно отворити очі тим нашим людям, які збаламучені всякими обіцянками віддали свої голоси на комуністів, які замість обстояти в соймі за сповненням бодай малесенької частини тих „золотих“ передвиборчих обіцянок — счиняють там бійки та грають собі на трубах.

## Землетрус у Смирні

В Смирні, в малій Азії дався відчути сильний землетрус, від якого в Смирні і в її околицях згинуло 40 осіб а много більше віднесло рани. Одно село під Смирною знищене цілком.

## Армія вязнів

Після урядової статистики находиться тепер у совітських вязницях 12 тисяч селян обжалованих о укривання збіжа перед реквізицією.

## Минули вибори.

Через наші села перейшли мов та чорна хмара вибори до сойму й сенату. Самі вибори беручи з чисто технічної сторони не були бурливі. Але взяти під увагу настрій наших селян з яким вони йшли до виборів, то треба сказати, що до виборів ішли селяне серед тяжкої душевної боротьби.

По невдалій визвольній війні знайшовшися серед важких господарських та політичних обставин треба було муравельною працею лічити нанесені народньому оргáнізмови рани, є дорогою нової організації двигатися з руїни.

І якраз, коли щойно творилося нове організаційне життя, настали вибори. З виборами появилися знова, як гриби по дощі всякі платні „приятелі бідного народу".

Вибори отворили чужу мошонку а люди, які шукали легкого хліба, йшли в нарід з нечуваною досі демагоґією. Прямо засипували людей вського рода обіцянками, в які самі не вірили. Притім з цілою ненавистю накинулися на нашу св. Церкву. Вони добре знали, св. Церква, ця одинока твердиня, що забезпечує нарід перед моральним занепадом і руїною. Длятого головний наступ йшов на нашу св. Церкву.

А це робили не тільки сельроби, всякого рода большевики й комуністи але й наші доморослі радикали. На жаль не в одній місцевости удалося їм збаламутити населення, особливо в тих селах, де слабша була релігійна і національна свідомість.

Найлучшим доказом, що як на наші відносини за багато впало голосів на радикальну лісту, І не диво отже, що в многих випадках селяни зближалися до виборчої урни з важкою душевною боротьбою не знаючи, на кого властиво віддати їх свої голоси.

Вибори минули. По селах знова спокій і тихо. Нема вже „наших приятелів", що з таким криком мов гайвороння на поживу налітали на наші села й місточка. Тільки по середині села остала наша деревляна церковця, одинока вірна й щира приятелька села.

Тепер по виборах треба знова братися до муравельної організаційної праці. Треба відновити просвітне життя в читальні, закладати кружки „Сільського Господаря". Однак ту нашу просвітну та економічну працю треба оперти на твердій мов скала народній та релігійній свідомости.

Підготовляймо всюда Укр. Християнську організацію, аби слідуючі вибори знайшли нас вже готових до боротьби з демагоґією і руїною.

## Свята Унія

(Дальше.)

### VI. Тяжка боротьба наших вірних унії Владик.

Те що діялося далі, доказує, що наші вірні унії Владики були правдиві мученики. На щастя для них по смерти володимирського епископа Хребтовича, чоловіка слабої волі, вступив на епископський престол чоловік дуже твердого характеру, високо-освічений і бувалий у світі, член старого роду Іпатій Потій.

В три місяці по його висвяченню на епископа пише до нього князь Константин Острожський якраз на три дні перед новим річним синодом у Берестю цікавий лист з дня 21. червня 1593 р.

Сей лист показує всю шкідливість того, коли світські люди хочуть рішати в церковних справах.

На вступі пише князь, що від давна мав охоту, котра не меншала, але все більшала, в такому занепаді, знищенню й опущенню нашої Церкви, шукати способів, котрими можнаби було привернути Христову Церкву до первісної карности. Недавно — пише — не для слави сего світа, але боліючи над занепадом Церкви та для пониження єретиків і тих, котрі відпали від Риму, задумав я і постановив з Поссевіном (папським леґатом) не сам але зі своєю старшиною і пресвитерами — радити і дискутувати (!) над деякими конечними (!) річами св. Письма. Дальше повідомляє епископа, що він сам (князь) зобовязався на тій самій основі, яку ухвалять епископи порозуміются особисто з Папою, бо виїздить до Італії для поратовання здоровля. В кінци пише, що після його думки конечні (!) услівя унії, на які мавби згодитися Рим, мусілиб бути між иншими такі: не приймати нікого (!) з обряду латинського на грецький, візвати всіх східних патріярхів і московського царя, до котрого мавби їхати Еп. Потій до єдности з Римом та поправити святі Тайни".

Все те мавби Потій предложити на синоді в Берестю! Лист князя вручили Епископови аж два княжі дворяне супражський староста Василій і Вишенський.

Іпатій Потій не довго був Епископом, але відразу зрозумів, що з такими „услівями", рівно нерозумними як смішними, до ніякої унії не прийде. Тому

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ. 2

## Гетьман Богданко

**Историчне оповідання.**

II.

Веселий та вдоволений вертав князь Богдан Ружинський. Полагодив усі справи в Володимирі, як слід, накупив своїй любій Оленочці багатих дарунків і вже наперед уявляв собі в дусі, як то втішиться Оленочка — його щасливим поворотом та як радітиме пишними гостинцями. Мов дитина...

— Наганяй, Петре, коні, щоб іще за дня станули ми дома! Зате дома спочинуть, вівса дістануть доволі...

І разураз ляскав батіг над кіньми. А коні як змиї. Гнали й землі не торкалися сливе.

Та князеві Богданові все ще за помало. На крилах радби він ізлетіти в хату, схопити в обійми її, дружину свою любу, Оленочку й втішатися її радощами на вид дарунків дорогих та пишних.

І наглить князь разураз візника:

— Наганяй, наганяй коні...

Ось вони вже в добрах князів Ружинських, ще добра миля й будуть дома.

Стоять люде на воротах селами, бо неділя, та кланяються князеві...

Князь відклонюється. Люблять вони князя, бо добрий він для них як батько! І сам не кривдить своїх людей і другим не дасть їм кривди робити. Не так, як інші пани, що то сему шкіру друть із чоловіка, душу радіб вигнати, аби тільки як найбільше зисків добути для себе.

Та князь Богдан Ружинський не такий, не такий був і батько його. Здавен давна славився рід князів Ружинських добротою й прихильністю до підданих людей. В добрах князів Ружинських люде не чулися підданими, панцинниками, а вольними. Княжі урядники боялися кривдити людей, бо знали, що князь за кривду підданих не милує виновників.

— Ви маєте ладу берегти, а не знущатися над людьми — говорив князь завсіди своїй прислузі.

Тож не диво, що любили його люде, як батька рідного.

Та тепер вид у них якийсь понурий, невеселий. Якось так сумно глядять на князя, наче зі співчуттям.

Та князь не звертає на це вваги. Не тут його думки тепер.

— Коби вже раз дома!..

Покрай села на пригорбі стоїть двірок. На подвірі стоїть управитель княжих дібр у селі пан Володимир Домонтович.

Як побачив княжий повіз ізбіг на долину, кланяється...

Князь відклонюється тай каже весело:

— Здорові були пане Домонтович! Що гарного чувати?

Та не весело глядить пан Домонтович на князя — наче хоче щось сказати та замнявся.

Замітив це князь.

— Що з вами, пане Домонтович? — питає.

— Княже, — каже повагом Домонтович — Божа воля в усьому! Від Бога треба все принимати й добро й лихо...

Стрівожився князь:

— Що це ви, яке лихо?!

— Тому три дни, княже, татари напали на ваш двір —

— Татари! — скрикнув князь.

— Егеж, усю залогу й службу вирубали, а решту пігнали в ясир.

— Всю залогу вирізали! А мати, а Оленка! — скрикнув князь несамовито.

— Княже, — каже знов Домонтович. — В усьому Божа воля, треба все спокійно принимати й добро й лихо. Ми всі не вічні. Княгиню матір татари вбили, а молоду княгиню забрали в ясир...

— Матір убили, а Оленку пігнали в ясир — закричав князь мов ранений звір. — А мене не було, не було кому боронити їх! Боже, Боже! Завіщо це, завіщо ти так покарав мене!

— Княже, княже! — вспокоював князя Домонтович. — Не нарікай, не попадай у розпач! Недостежимі, невислідимі стежки Божі. — Господь один знає навіщо зсилає на нас горе. Хто знає, княже, чи

відмовив бажанню князя і сказав, що не предложить того на синоді.

Щож крилося в тім листі могутнього князя? В нім була маґнатська гордість передовсім: він хотів диктувати услівя Римови і то такі щоб нпр. „поправити“ св. Тайни. Кромі Того хотів „потягнути“ за собою навіть царя московського, на котрого, розуміється, не мав ніякого впливу — як також всіх патріярхів цілого сходу. Нерозумне було також услівя, щоб не приймати до нашого обряду нікого (!) з обряду латинського. Але якраз се услівя показує, хто й чому помагав князеви укладати сей лист. Се робили ті його пресвитері і професори його академії, котрих він настягав без розбору з ріжних кінців світа. Надто великої науки ті „пресвитери“ не мали. Але знали те, що на латинськім заході є багато дійсно вчених людий. І якби прийшло до унії, тоді Рим бувби спонукав не одного ученого чужинця, щоби змінивши обряд на наш, пішов працювати в наші школи, монастирі й церкви. Того власне боялися ті „пресвитери“ князя, бо знали, що не видержалиб конкуренції та мусілиб або підчинитися або опустити свої добрі посади при богатім маґнаті. І тому „помогли“ йому уложити такого листа, в котрім схлібляли його великопанський, маґнатській гордости, що він, мовляв, з одного боку навіть царя московського „притягне“ до унії та всіх патріярхів упавшого сходу, а з другого боку „поправить“ святі Тайни і взагалі навчить Рим, як „мае“ бути не в однім. По тім „пункті“ про „поправу“ св. Тайн видно, що лист укладали протестанти, які були в окруженню князя. Раз заанґажувавши князя підписати таке домагання, вони вже мали князя в руках; бо тоді він потребував їх щоб „боронили“ його слова й домагання та показували, котрі св. Тайни треба „поправити“ і як їх поправити.

Коли ті вчені аґітатори так обпутали будь що будь освіченого й бувалого в світі князя, то можна собі представити, як вони розаґітовували простий народ.

Наші владики знайшлися в дуже тяжкім положенню: Від патріярхів походив тільки заколот і роздор, від братств бунти і процеси. На князя, котрий хотів „поправити“ св. Тайни, не було що рахувати. Духовенство було темне так само як народ, від польського уряду крім обіцянок ніякої помочі не було, а від урядовців був гнет. Бракувало ще тільки одного: щоб між самими епископами настала незгода. І до сего прийшло, бо Балабан робив у Львові такі скандали, що мусіли його усунути з уряду, а Рагоза, чоловік хитрий, побачивши що висока шляхта хитається, і собі виперся унії. До того всего пустили проти владик аґітацію в масу, що вони „запродали“ Церкву в неволю латинникам і Римови.

Одначе Владики рішилися вже на всякі терпіння й отверто проголосили пастирськими листами, що постановили піддатися для добра Церкви нашої під зверхність Апостольської Столиці.

Тимчасом князь Острожський ображений у своїй амбіції, як сміли без його відома владики робити щонебудь у церковних справах, — видае вже отверту відозву до духовенства, шляхти і всего народу. В тій відозві називає Епископів „зрадниками“ прозиває їх „переворотними людьми“, „безстидними“ і „безправними“ — а все тому, що як виразно пише у тій відозві „більша часть наших людий мене уважає своїм провідником“. Епископ з Володимира Волинського, Іпатій Потій, хоч сам чоловік високого роду і б. сенатор, бачучи таку страшну ненависть, постановив позискати його своїм особистим упокоренням перед князем. Упав йому до ніг і зі слезами в очах просив, щоби князь не противився ратованню Церкви, але радше підпер Епископів у їх тяжкім ділі. Се подилало на князя. Він відповів, що аби лише Епископи виєднали дозвіл на синод, а він уже постарається, щоби єдність довершилася на славу Божу.

Та се була тільки хвилева тактика гордого маґната. В дійсности князь уже був порозумівся з протестантами і вислав свого посла на протестантський собор у Тороні та загрозив, що виступить з оружною силою 20.000 війська в обороні „свободи“, а Папу римського отверто назвав „антихристом“. В листі пише, що він „їх милостям Панам евангеликам є так прихильним і сприяючий“, що і їх бере в опіку. Князь, без уговку своїми людьми і впливами бунтував нарід і духовенство проти Епископів і порозумівся також з волоськими (румунськими) епископами, котрі зі свого боку взивали наш нарід до бунту проти своїх владик.

Така завзятість ображеного в своїй амбіції князя затрівожила польського короля, бо той боявся, що князь викличе розрух у цілій державі. Скликано в тій справі спеціяльну нараду міністрів, а ті так само зі страху перед князем одноголосно рішили, щоб наші Епископи не їхали до Риму в справі унії. І такі листи вислали до них. Але листи розминулися з ними в дорозі і два наші Епископи Потій і Терлецький прибули вже до Кракова в дорозі до Риму.

Знов зійшлася рада міністрів, бо за-

---

не готовить він цим тебе до чогось більшого, вищого, як доси...

Спокійні та приязні слова наче бальзамом спадали на так нагально зранену душу князя Богдана та не в силі були успокоїти її, скинути з душі важкий камінь, що так ненадійно на неї звалився.

Розпращався князь із своїм управителем і скрикнув до візника:

— Наганяй! Не жалуй коней!

Та візникові Петрові не треба було говорити цего! Він теж оставив у дворі молоду жінку й дитинку. Що з ними? Вжеж не пощадили їх татари! І він разураз ляскав із батога, гнав коней, щоб мерщій станути на місці, побачити, яке горе стрінуло його й його князя.

Побачили.

Тільки вїхали в село, побачили самі згарища.

Із селянських хат ліплянок чорніли тільки стовпи кругом теж чорних, закурених стін двора.

На чудо тай диво дальші хати від двора були цілі, нерушені.

— Що це таке? — зчудувався князь. — Виходить, що це був напад на мій двір. Це зівсім не по татарському звичаю. Татари в першу чергу булиб кинулися на селянські хати, а укріплений двір булиб оминули — не люблять вони здобувати укріплення. Хіба вже мусять. Тут не татарська рука верховодила.

Надійшла молодиця з коновкою з водою...

Князь спинив її:

— Молодице, що тут було?

Молодиця видивилася зчудована на князя, очивидячки зчудувало її таке питиння, чиж він не бачить, що тут було...

І відповіла коротко:

— Татари напали.

— Я це бачу — каже князь — та бачу, що село ціле, тільки двір і хати біля двора згоріли.

Тут приступив до княжого повоза сивий старець, поклонився низенько тай каже:

— То справді якось дивно, ясний княже! Тут не татарин кермував! Воно то татари були, та самі татари не лишилиб села в спокою. А то зруйнували й спалили двір, вигубили людей тай як прийшли несподівано так і втекли нічю, мов примари. Ні одної хати більше не займали! Ці хати, що погоріли біля двора зайнялися від двірських будинків. Спішно, видно, чогось було татарам.

Князь уже не допитувався дальше, тільки велів їхати на згарища.

Нікого там не було, тільки покоївка Гандзя вийшла на стрічу князеві.

Оповідала:

— Татари напали нічю великою силою. Сторож засурмив трівогу, та згинув від татарських шаблюк. Залога кинулася до оборони. Та не встоялася. Всі полягли. Старша княгиня з молодшою й я й сотник Біляч скрилися були в башті. Та татари скоро виважили двері в башті. Сотник згинув, старші княгиня-пані теж. А дальше що діялося не знаю, бо мене якийсь татарин засягнув по голові келепом виміреним на старшу княгиню-паню, що завзято боронилася. Як я отямилася татар уже не було. Не було й молодої княгині-пані. Її напевно забрали татари в ясир. Та цей що проводив не був татарин, хоч і в татарському одягові! Говорив добре по польськи й із виду був не татарин. „Я знов прийшов у свати!“ — казав до молодої княгині.

— Пшерембський! — мигнуло в думці князеві. — Так, це правда, що він потурнак!

— А вбитих хто спрятав? — спитав князь.

— Людей і сотника Біляча поховали вже люде з панотцем на могилках. А княгиня лежить іще на катафальку в одній із кімнат, що зацілили.

—Веди мене до мами — сказав князь понуро.

Покоївка пішла попереду, а князь за нею.

(Дальше буде.)

ходила обава, що кінний відділ князя дожене їх в дорозі і всіх поубиває. Одні міністри говорили, нехай їдуть, другі казали, нехай не їдуть. Папський нунцій Маляспіці, запитаний о раду, бачучи весь той хаос, відмовився дати яку небудь відповідь. І дійсно — навіть наймудрійша голова не могла знати, що в тім хаосі робити.

Таким чином все залежало від рішення наших Владик. А вони рішили таки — їхати до Риму, бо вже довше не могли зносити страшного хаосу в церкві.

# З церковних справ

### Зїзд греко-католицького духовенства в Канаді.

На днях має відбутися у Вініпеґу зїзд греко-католицького духовенства з цілої Канади. Тому, що епископ гр.-кат. українців у Канаді Н. Будка перебуває тепер в Римі, предсідником зїзду буде ґен. вікарій епископського ординаріяту о. Олексів. Головна ціль зїзду — реорґанізація української еміґрації на церковно-народнім полі і намічення шляхів боротьби з т. зв. „неоправославними" (українськими автокефалістами), які донедавна сильно поширювали свої впливи коштом греко-католиків, але в останньому часі вже підупадають і розкладаються. Зїзд греко-кат. духовенства, як видно з намічених рефератів, заповідається поважно. Може він започаткує нарешті еру консолідації українського елементу в Канаді, що походить в девятьох десятих з Галичини, але, на жаль, розбитий на кілька ґруп, що поборюються безпощадно в найбільш демаґоґічний спосіб. (Діло).

### Про плянове зіпсуття.

Австрійський кардинал Піфль в промові до віденських марійських конґреґацій сказав так: „Живемо в часі, що представляється нам так, неначеби перед нами відкрилося пекло. Не є це припадок, що моральність в наших часах так глибоко впала, але це є правдива система, добре обдуманий плян, що має на меті знищити образ Божий у людській душі і молодіж видати на жир безграничній змисловости. На цьому саме полі відкривається праця для марійських конґреґацій та християнських орґанізацій, яких члени повинні світити другим приміром чистоти серця і котрих ідеали повинні бути вільні від тягару зіпсутої уяви. Не кождий член марійської, чи иншої хрисіянської орґанізації має змогу промовляти на зборах вільнодумців, але кождий може і повинен з обурення відвернутися від неморальних розмов".

### Боротьба з проклонами.

Громадська рада в Ботель у Голяндії видала формальний заказ проклинати. Хто проклинавби на дорогах або в публичних місцях, підлягає карі до 6 днів арешту, або гривні до 25 ґульденів. Громада пильно дбає, щоби люди перестерігали той заказ, тому неодин проклинаючий гірко відпокутував вже свою погану привичку.

### Нові переслідування в Мехіку.

Французькі пресові аґенції доносять, що в останнім тижни арештовали мехіканські власти цілий ряд осіб з найвизначніших родин столиці під замітом ширення релігійної пропаґанди. Як відомо Каллес видав за прикладом большевиків антирелігійні закони і строго карає винуватців (себто віруючих католиків).

### Великодна боротьба з релігією.

З надходячими Великодними Святами прийшла в Совітах черга на звичайне в тім часі скріплення протирелігійної пропаґанди. Члени Комуністичного Союза Молоді одержали вже вказівки для боротьби з рeлігійними звичаями у власних родинах. Взагалі боротьба з релігією продовжуватися буде тим разом включно дорогою особистої аґітації. Всякі вуличні демонстрації, як неведучі до ціли, закинені, бо досвід виявив, що такі методи викликують тільки огірчення серед населення та нехіть до большевиків.

# Суспільне панування Найсв. Серця Ісуса в християнських родинах.

Епископський Ординаріят у Станиславові ч. 3981/VII. з дня 25. лютого 1928 р. основав канонічно оперте на статутах Стоваришення під назвою: „Суспільне панування Найсв. Серця Ісуса в християнських родинах", або коротко: „Інтронізація", для цілої Станиславівської діецезії.

Подаємо тут пояснення про те стоваришення:

Інтронізація дослівно значить: впровадженнє когось на трон, на престіл, вибір його за свого володітеля.

Христос є нашим Царем, Царем любови; любовю хоче панувати над серцями одиниць, родин, народів і держав, щоби так вчинити нас щасливими вже тут на земли і приготовити до вічної щасливости. Мігби вправді Христос панувати над нами і проти нашої волі, але се для нас не принеслоби бажаного хісна. Тому Він не накидуєсь, а хоче, щоби ми самі Його до себе запросили і тоді оснує в нас своє солодке царство. Прецінь казав нам щоденно просити в Господній молитві: „...да прийдет царствіє твоє"... Без нашої просьби, без нашого старання не прийде до нас Його царство.

Свою волю в сім зглядi зазначив Христос найвиразнійше в обявленнях, даних 1675 р. св. Марґареті Марії Алякок. „Хочу, щоби Моє Серце володіло" — сказав до неї і обіцяв, що отворить всі скарби любови і милосердя свого Серця для тих всіх, котрі будуть Його почитати і любити. І вже небавом по сім, бо 1685 р. новички Чина Посіщеня в Paray-le-Monial з нагоди іменин їх Учительки св. Марґарети Марії урядили престолик, на котрім положили образ найсвятійшого Серця Ісуса і посвятили Божому Серцю молитвою уложеною св. Марґаретою. То була перша посвята, по якій наступили тисячі і міліони, де лиш розвинулося набоженство до найсвятійшого Серця Ісуса. Святійший Отець Папа Лев XIII. приписав 1899 р. нову форму посвячення Христовому Серцю, а Папа Пій Х. зарядив в 1906 р., щоби акт посвячення по формі Льва XIII. відбувався щорічно в усіх католицькмх церквах в праздник Христового Серця.

„Заверніть до Христа!" — кликав остерігаючим голосом до всіх народів Лев III., а Пій Х. підніс той сам клич словами: „Обновити всьо в Христі!" Та християнські народи не услухали голосу верховних Пастирів Христової Церкви, не піддалися в цілости і без застережень милостивому володінню Христа, лиш дальше без Христа і проти Христа хотіли рядити собою. Взаїмна ненависть між народами, визиск і гнет слабших, се внішні обяви того правління. Світова війна народів, то овоч подоптання прав божих. А голос божий устами видимого голови Церкви дальше лунає: „Обновіть всьо в Христі!"

Невичерпаний в своїй доброті і милосердю Бог постановив ужити еще одного середника до привернення своїх прав в людськім роді. До зреалізовання божого пляну зістав покликаний оден монах зі Згромадження Найсв. Сердець Ісуса і Марії, о. Mateo Crawley-Boevev. Уздоровлений в 1907 р. в чудесний спосіб з неулічимої смертельної недуги, коли вступив до каплиці обявлень в Paray-le-Monial, утворив він нове діло, яке назвав **Інтронізацією**, або **Суспільним панованнєм Найсвятійшого Серця Ісуса**. Що до орґанізації сего діла, то о. Mateo кермувався внутрішним натхненнєм, яке почув на молитві в день свого чудесного уздоровлення, а котре заразом взивало його, щоби посвятив ціле життє поширюванню панування Любови Божої на земли при помочі інтронізовання образа Серця Христового в родинах. Сим актом впроваджується Найсв. Серце Ісуса якби на престіл до домових огнищ через торжественне посвяченнє родини Ісусови, яко свому Цареви, Голові родини і Приятелеви.

Отже акт **Інтронізації є то умішеннє образа Найсв. Серця Ісуса на найпочетнійшім місци в домі і посвяченнє цілої родини в торжественний спосіб Божому Серцю, є то видимий акт пiдданя себе під панованнє того Серця.**

Тим ріжниться Інтронізація від звичайного посвячення родин Серцю Ісуса. Посвяченнє звичайне може бути при образі або і без образа; можуть посвячуватися поодинокі особи або цілі родини. Інтронізація однак є торжественним посвяченнєм.

З хвилею Інтронізації завязується між родиною а Христом дійсна і найсердечнійша приязнь. Від хвилі, коли Христос ввійшов під нашу стріху, ми є обовязані уникати всього, що моглоби засмутити нашого Божого Гостя і Приятеля. В тій цили належить усунути з дому всьо, що Він осуджує: книжки, образи, фіґурки, противні добрим обичаям і святій вірі, зірвати злі зносини, направити всі кривди і шкоди.

Число родин, які вже перевели

в себе Інтронізацію, виносить нині на міліони. В Франції, Італії, Швайцарії, Іспанії, Анґлії, Бельґії, Голяндії, Польщі, Азії меншій, Америці північній і полудневій переводять Інтронізацію не лиш родини, але цілі парохії і дієцезії, школи, всякі заведення, добродійні інституції, товариства, бурси, шпиталі і т. д.

Через Інтронізацію доступаємо передусім сповнення на нас обітниць, даних св. Марґареті Марії для почитателів Божого Серця. Ось ті обітниці:

1. Дам їм всякі ласки потрібні в їх стані. 2. Впроваджу мир в їх родини. 3. Потішу їх в усіх смутках. 4. Стану для них найпевнійшим прибіжищем в їх життю, а головно в годині смерти. 5. Буду зливати обильно мої благословення на всі їх предприняття. 6. Грішники знайдуть в Моїм Серцю жерело і безмежний океан милосердя. 7. Остиглі душі станугь ревними. 8. Ревні душі піднесуться скоро до високого совершенства. 9) Буду благословити доми, де буде виставлений і почитаний образ Мого Серця. 10. Священикам уділю ласку порушувати навіть найтвердші серця. 11. Імена осіб, котрі будуть ширити се набоженьство, будуть записані в Моїм Серцю і ніколи не зістануть з Нього вимазані. 12. Обіцюю в надмірі милосердя Мого Серця, що Його всемогуча любов уділить всім, котрі будуть причащатися через девять перших пятниць з ряду, ласку остаточної покути, що не умруть в моїй неласці, ані без св. Тайн і що Моє Серце буде для них запевненим прибіжищем в послідній годині їх життя.

Коротка історія Інтронізації записала вже на своїх сторінках тисячі чудесних навернень з недовірства або неморального життя членів тих родин, де інтронізовано образ Христового Серця. (Вістник Стан. Еп. ч. IV—VI).

# Зі світа

## Землетрус в Італії.

Провінцію Удіне в північній Італії навістив сильний землетрус, який тревав около 20 секунд. В місті Тольмеццо є ушкоджена третина домів, зарисувалася вежа церкви, яка кождої хвилі може завалитися. Вбитих є 10 а около 40 ранених. Попереривані телеґрафічні й телефонічні лінії унеможливлюють довідатися про точні розміри катастрофи. Люди живуть у шатрах. Хорих зі шпиталя в Тольмеццо перевезено до Удіни.

## Повстання в Мехіку.

В области Ґванаято відбувся великий дводневний бій з повстанцями. Забитих є 92 повстанців, між ними двох полевих духовників; 47 постанців попало в полон.

## Совіти грозять.

Француський банк, як це ми вже писали, задержав перевожений до Америки через Францію транспорт совітського золота. Совітська преса грозить, що совіти зірвуть дипльоматичні зносини з Францією, якщо вона не віддасть зареквірованого совітського золота.

## Численні катастрофи.

В Мехіку упав і розбився американський літак, при чому згинуло трьох летунів-американців. — В Греції, в Атенах і Кавалії, згоріли великі фабрики тютюну, які, як додумуються мали підпалити комуністичні аґітатори. — Наслідком дощів вода залила грецьке місто Едессу та пять сусідних місточок. — В Каліфорнії повінь більшає й залила три дальші міста. Є много жертв у людях. Сотки жителів опинилося без даху над головою. В области Джордж наслідком сильної бурі згинуло 5 осіб. — В полудневій Сербії наслідком нагальних дощів численні ріки виступили з берегів. Ріка Вардар перервала всяке получення на лінії Білгород-Сальоніки.

# Віра — приватне діло

Комуністи-большевики, особливо перед виборами, радо розголошують свій фарисейський клич, „що релігія — це приватне діло“ кождого чоловіка і до цього приватного діла вони не міщаються. Та як то большевики „не мішаються“ до віри, видко з обставин, які ще й сьогодні панують у Росії, в цьому гнізді комунізму.

Так приміром: Коли православного патріярха Тихона большевики поставили перед свій суд і коли він сказав, що свою долю складає в руки Бога, большевицькі судді, наче оси напали на нього: Бога не згадуй, бо в совітській Росії нема такого Пана!

В якій мірі большевики вважають віру за приватне діло виказує новий большевицький закон, в котрому находяться ось які параґрафи: § 121. „Хто вчить малолітних релігії, того карається одним роком вязниці“. § 124. „Хто виповнює релігійні, церковні обряди, або хто такі написи, або образи вивішує, того карається тримісячним арештом“.

В церквах і монастирях можна обслугувати щойно від 19 року життя! В школах явно учать, що Бога нема. В Петрограді прм. сталося, що учитель казав ученикам молитися до Бога, щоби зіслав їм цукорки. Правда, що на приказ большевицького вчителя не сталося чудо і з неба не впали цукорки. Тоді вчитель приказав молитися до совітського правительства. І сталося чудо, учитель добув із кишені цукорки і таємничим голо-

# З мандрівки по святій землі

...А вони спіймавши Ісуса, повели до первосвященика Каяфи, де зібралися книжники і старшина. (Мат. 26. 57.)

Ідемо слідами Ісуса спійманого в Оливнім Городі. Переходимо через міст над Кедроном. Потік перетинає цю царську долину, „де Мелхіседек, цар Салима, виніс хліб і вино і благословив Авраама“.

Опісля спускаємося в долину Йосафата, якого гробниця находиться тут. В цій долині Йосафат співав похвальні пісні славячи Бога. Співав з вдячности, коли війська Ізраїля розбили Амонітів і Моавитів. В цій долині має відбутися Страшний Суд при кінці світа. Так голосить загальне передання. Опирається воно на пророцтві Йоіла: „Нехай повстануть народи, а прибудуть до долини Йосафата. Бо там сидітиму, щоби судити всі доокола лічні народи“.

Однак пророк мав на думці Божий Суд над сусідними народами Ізраїля, котрі кривдили вибраний нарід, а землю його поділили між себе.

А жиди розуміють це пророцтво дословно. Тому найгорячійшим бажанням кождого жида є, щоби тлінні його останки спочили в Йосафатовій долині. Тому в Єрусалимі стрічається незвичайно багато жидівських старців, які прибули з далеких країв, щоби в святім місті довершити своє життя. Вже за життя „купують“ собі місце в Йосафатовій долині. При чому платять за це ріжним „ґешефтярям“ грубі гроші. Нераз ощадности цілого життя йдуть на ту ціль. Головна річ, щоби на Божім Суді станути як найблище Божого Престола.

Долина Йосафата викликує на нас понуре враження. Як далеко сягнеш оком — бачиш спалені сонцем, потріскані нагробні плити. Написи на них затер час, змили дощі. Тільки гробів! Самі гроби! Лиш денеде зпоміж каміння виростає оливне дерево або кущ дикої рожі — свідки життя в долині смерти. В скелистих узбічах чорніють порожні гроби багачів. Нема вже в них ні багацтв ні тлінних останків. Майже ніґде нема тут ні сліду життя. Разураз перелякана ящірка помчиться між камінням або гадюка пересунеться по скалі. Нема тут ніякої дороги. Лиш вузка стежка перетинає це дивне місто померших.

В щілинах потрісканої землі чигають на добичу великі павуки. Тут і там пасуться кози й чорні вівці. Минаємо нуждені арабські ліпянки або табори чорних шатер пастухів. Вибігають з них до нас чорні арабські діти й кричать: Уі люіль! Уі люіль!

Задержуємося щойно при Давидовій Вежі. Це найстарша єрусалимська будівля. Мала вона бути головною твердинею столиці. Збудував її цар Давид. Протягом століть була збурена кілька разів. Але головні її мури збудовані з нетесаного каміння остали до нині.

Вкінці здержуємося перед церквою св. Апостола Якова старшого. Через широке подвіря входиться до його нутра. Тут блеск і небувале багацтво. Всюди мармор і навіть підлога мармурова. Стіни прикрашені порцеляновими плитами ясніють живою краскою й голубо-синіми узорами.

Провідник веде нас до малої каплички. Тут ще більша величавість. Стіни виложені перловою масою і слоневою кістю. В заглибленню перед престолом находиться місце, на якому Ірод Аґрипа велів стяти Апостолови голову.

Над цілою долиною панує якийсь дивний, переймаючий спокій. Здається, що гроби, долина, печери вижидають архангельських труб у день судний.

сом сказав до своїх малих учеників: „Бачите, ви надармо просили Бога, бо Бога нема. Наш Бог — це совітська влада“.

Так, нині в Росії совітська влада уважається за Бога! А хтож такий належить до цього совітського „божества“? На це питання дають нам відповідь слідуючі числа: В Совітській Росії є нині 22 комісарів-міністрів і з них 17 жидів. В военнім комісаріяті на 43 членів є 33 жидів. В комісаріяті заграничних справ всі 16 членів — це жиди. Комісарят фінансів числить 36 членів, між якими 24 жидів. В комісаріяті справедливости на 21 членів — 21 жидів. Комісарят народної просвіти має найбільше число членів 73, але між ними 42 жидів. В комісаріяті здоровля всі 6 членів — жиди. Також в комісаріятах робочих справ, Червоного Хреста і преси — всі члени жиди.

Але це большевицько-жидівське „божество“, котре „чудесно“ виворожує цукорки з кишені вчителя не може наситити ні чудесно ні без чуда тих, котрі ходили ще до давної школи. В часописах читаємо, що в Росії знова много людей голодує, а совітські комісаріяти, замість дати хліб народови переводять масові арешти й розстріли.

Ось такі „рожеві“ обставини панують у совітському раю, де жиди-комісарі панують, богатіють, а де бідному селянинови навіть заплакати не вільно, коли деруть із нього шкіру.

Пора, крайна пора розрахуватися як слід з усякого рода платними аґітаторами, які цілими товпами находять на наші села, та захвалюють цей совітський рай, сіють кукіль комунізму й голосять, що „віра — це приватне діло“.



## Бреши здоров, та міру знай!

Не повелося т. зв. „Українській Партії Праці“ в минулих виборах. Очунявшися троха по виборчій невдачі проводирі тої так приманчиво названої партії не хочуть признатися, що жерело тоїж невдачі лежить у демаґоґічних кличах їхньої партійної програми. Всю вину звалюють на тих, що не далися взяти на їх трійливий крам та грубою лайкою накидаються на всіх, що перешкодили їм у їх шкідливій українському народови роботі.

„Праця“ вправді щирійше признається до невдач т. зв. Укр. Партії Праці, за те ревнійше лає всіх, що не хвалять собі совітського раю за Збручем.

В 15. числі „Праці“ з 1. квітня с. р. в статті „Плює і лиже“ (що за висококультурний письменницький стиль!) на вступі читаємо:

„Управа партії УНДО вигадала дуже хитрий спосіб, щоби в свою користь з б а л а м у т и т и загал українських священиків і при помочі з б а л а м у ч е н о г о духовенства б а л а м у т и т и народ проти „Укр. Партії праці“ і проти української держави за Збручем“.

Вже це одно баламутне речення ясно доказує, що в письмака, який таке вшкварив—цілком побаламутилося в голові. Українське духовенство і український нарід без ніяких і нічиїх „хитрих способів“ уміє належно оцінити й успішно відперти всякі явні чи потайні наступи на найбільші цінноші українського народу: св. віру й Церкву.

Тож і невдачі „Укр. Партії Праці“, яка на кождім кроці вихвалює крайно ворожий релігії большевицький лад на радянській Україні вона припише тому, що українському народови зовсім не всміхається большевицький рай.

Відтак „Праця“ накидається з лайкою на „Нову Зорю“ і „Правду“ за це, що вони на своїх сторінках подають точні, оперті на достовірних жерелах і статистичних датах відомости про „рай“ на совітській Україні.

А вже їх лож і крутійство в статті п. з. „Плює і лиже“ перейшли всяку границю. Нарочно перекрутивши головну думку нашої статті з 11 ч. „Правди“ п. з. „Християнство в Радянському Союзі“, кажуть: ось саме „Правда“ свідчить, що „в Церкві Української Держави все гаразд“. А від себе додають: „це неправда, щоби в Радянській Україні віра була в такій поневірці, та щоби її нищила держава“.

Ми відповідаємо: 1) Наша статтія „Християнство в Радянському Союзі“ стверджує невдачу большевиків з переведенню одної з найголовніших точок большевицької програми, а саме: цілковитого знищення релігії;

2) Релігійний рух у ц і л о м у Рад. Союзі стихійно розвивається на тему „що в Церкві у к р а ї н с ь к о ї Держави все гаразд“, а тому, що нарід готов в обороні віри кріваво розрахуватися з її гнобителями;

3) Письмак із „Праці“ нехай уважно п е р е ч и т а є статті: „Віра — приватне діло“ і „Великодна боротьба з релігією“ поміщені в нинішнім числі „Правди“ і р і ч е в и м и доказами, а не голословною лайкою викаже, „що в Церкві Української Держави все гаразд“;

4) А редекторам „Праці“, котрі в нашій статті „Християнство в Радянському Союзі“ вичитали похвалу большевицької влади за її „ласкавість для релігії“ відповідаємо народною приповідкою: „бреши здоров, та міру знай“.



На ліво видко „Гору соблазни“. Виставив там Соломон у своїму засліпленню жертвенники ложним ідолам.

„Збудував на горі проти Єрусалима святиню Хамосови, ідолови моавському, Мольохови ідолови синів Амона. Те саме вчинив своїм жінкам чужинкам, котрі спалювали кадило й жертвували своїм божкам“.

Ще дальше видко „Гакельдама“, це поле крови, яке купили за юдині срібняки на цвинтар для чужинців.

„І взяли трийцять срібняків, ціну оціненого, котрою зі синів Ізраїлевих оцінили, і дали їх на гончарське поле“.

Легко тут зблудити серед тих долин, горбків і крутих стежок. Тому попросили ми в монастирі ОО. Францісканів о провідника, якого радо нам дали.

Ідемо тепер у трійку. Перейшли ми через малий яр, зарослий кактусами з довгими, острими колючками. Стрічаємо великі зелені, або червонаві ящірки.

Ідемо ще кілька кроків і вступаємо до церковці св. Ангелів. Належить вона до вірменських монахинь, які побіч церковці мають свій монастир.

На цьому місці стояла колись палата первосвященика Анни. На її фундаментах збудовано в перших століттях церкву. Церкву з часом збурено. Щойно пізнійше відбудовано її в нинішнім виді. Церковця невеличка. Розміри її мають бути ті самі, що й розміри салі в палаті первосвященика. Провідник показує місце, де стояв Спаситель перед судом великої Ради.

Тут Каяфа питав Ісуса, чи є Месією і Божим Сином. Тут Спаситель відповів: „Ти сказав“.

Переживаємо всі ті спомини. В церковці тихо. Здається, чуємо Христові слова, шелест роздертої одежі, крик обурення, жорстокі погрози...

Перед церковцею росте пару оливних дерев. Мають вони вирастати з коріння того оливного дерева, до котрого жовнри привязали Ісуса, заки візвали Його до салі. Леґенда каже, що дерево це тріслo з жалю на вид привязаного Спасителя.

Лишаємо це святе місце. Йдемо в сторону, де стояла колись палата Каяфи.

Спека доскулює нам дуже.

Майже нігде не видно ні одного европейця. Самі Араби, Бедуїни, Фелляги пересуваються попри нас. Стрічаємо продаючих воду. На плечи носять великі мішки з козячої шкіри, шерстю назовні. Вода капає зі швів мішків. Дзвонять у мосяжні дзвінки і кличуть: Тессаут! Баред ма! — Спрага! Студена вода!

Доходимо до монастиря ОО. Вознесенців. Належать до них великі простори землі, на яких відкопують давні вулиці й будинки Єрусалиму з часів Христа. Докопалися до останків палати Каяфи. На цьому місці будують величаву церкву.

Виходить нам на зустріч о. Ігумен в довгім білім плащи й опроваджує по викопалинах і будівлях.

Новобудована церква знімається на місци, в якому находилася вязниця — ця темниця, в якій замкнули Ісуса до другого переслухання в Велику Пятницю. Сходимо до неї по сходах. Є це викута в мягкій скалі яма, до якої вязнів спускали шнурами. Один лиш отвір до неї находився високо над головою вязня.

Клякаємо й цілуємо хрестик, щоби доступити совершенного відпусту.

Христове увязнення!

Тої страшної хвилі не мож уявити собі без вибуху сліз і зворушення до глибини душі. За гріхи Ізраїля, за гріхи світа, за гріхи наші — Христос у темнім холоднім тюремнім льоху! (о. Посадзи.)

# ДОПИСИ.

ЗЕЛЕНА (пов. Бучач). В нашому селі ще з передвоєнних літ давався відчувати брак читальняної домівки, де гуртувалосьби просвітне життя громадян.

От і тому весною 1927 р. розпочалась в нас будова просторого Народнього Дому, що має стати осередком культурних змагань села. Лихо в тому, що не всі розуміють вагу тієї великої справи, а многі з місцевих громадян таки зовсім не займаються. Деякі ще й підюджують тих з нашого села, що тепер живуть в Америці — на наш дім нічого не присилати, через те й забракло фондів до дальшої будови і місцевий комітет буде мусів розложити будовання дому на протяг кількох літ. Та при Божій помочі Народний Дім таки добудується, а незрячі колись побачать окрасу нашого села.

Нема в нас, Богу дякувати, ніякої політичної сельробської чи там радикальної зарази. Підчас виборів до сойму на лісту ч. 26 з цілого села впало раптом 3 голоси, ліста ч. 18 - 457 одинка—8.

Молодіж у нас несогірша, але й не така як треба. Є одначе надія що з укінченням Нар. Дому буде де згуртуватися й наша молодь замість гульні й нераз невідповідних забав згуртується коло читальні.

Є в нас і кооператива. Розвивається добре, та розвиваласьби куди краще, якби не ті з наших людей, що люблять жида чіхати в бороду. Одначе темних щораз то менше і дасть Бог, що за пару літ їх можна буде порахувати на па пальцях руки.

З укінченням Народ. Дому маємо надію заснувати при нашій кооперативі кредитівку і молочарний відділ.

От воно в нашім селі не зле, але не так, як хотілобись, і треба ще много заходів щоб було так, як треба. При Божій помочі так і буде.

Комітетовий.

## Повиборчі роздумування селянина

Я простий селянин хлібороб і рука моя більше звикла до плуга та ціпа як до пера. Тому беру за перо вже аж тоді, коли бачу, що мушу.

Ось такий мус чую я в душі й тепер. Вибрали ми послів чи не на половину меньше, як могли — ні! як повинні були вибрати. Що так багато втратили ми послів що не кажім таки найбільше завинили ми самі нашою незгодою та розєдинанням. От німці та жиди трималися разом, не розбігалися по якихось „сельхробах", „упіпістах", а то й „унсах" тай тай вибрали всіх послів, що їм належалися а то й більше. А в нас пожалься Боже, яка то гризня була в часі виборчої аґітації. Аґітатори не лишали сухої ниточки на своїх противниках, що найгіршого може бути в світі то їм причепляли. І то всі й ці від радикалів і від сельхробів і від упіпістів (ці вже найгарше!), ба навіть і від УНДО.

Тай на вдивовижу ніхто з цих аґітаторів ні словечком не займав чужих, що теж сягали по наші посольські та сенаторські мандати, начеб їх і не було — а тільки разураз гудзя на своїх та на своїх.

А наш чоловік чорнороб слухав цего всего тай думав собі:

— Гей, гей! До чого то дійшло! Усі гризуться як собаки за суху кість. Щось не видно з цего, щоб їм наше добро було в голові.

І не один наш чоловік махнув на це все рукою тай сказав: „Найрадше на нікого не буду голосувати!"

І багато було таких при виборах, що не віддали голосу, бо зневірилися серед тої гризні. І отсе чи не найважніша причина наших втрат при виборах.

Та я так собі думаю моїм простим розумом, що ці втрати ще не найбільша шкода, що її принесли нам останні вибори. Більша, багато більша шкода то отой розгардіяш, та деморалізація, що його нанесла неперебірчивість в способах, безцеремонна виборча аґітація. У нашім народі, як учить наша історія й так дуже тяжко довести до згоди, до єдности. А тут ціла юрба аґітаторів іде в народ і замість закликати до згідного виступу лає на всі заставки, найчеснiших людей обкидає болотом, обливає помиями найгидшої лайки. Для аґітаторів не було нічого святого! Воно не дивниця вже цим УНС-ам та сельхробам. Вониж мусіли так скакати, як їм їх пани казали. Свідомий народ знав, що вони за пташки й вони находили жир для себе хіба в темних закутинах. Але те що представники й аґітатори наших національних партій не перебирали, не церемонилися в лайці, в киданню болотом це наробило великої шкоди в народі. Народ зневірився, пішла деморалізація, передівсім між молодшими виборцями. І багато треба буде праці й часу, щоб направити це лихо, заподіяне виборчою аґітацією. Як його направити нехай над тим подумають провідники наших політичних партій тай усі чесні люде. Бо як той розгардіяш і ця деморалізація, що остали по виборах по наших селах остане дальше, то незавидна буде наша доля. Згоди й єдности нам треба в цих важких для нас часах, а не гризні й розгардіяшу.

**Стефан Варунок**
селянин із Вільхівця.

**Від Редакції:** Містимо цю статтю в цілости, бо багато в ній здорових думок. Виправили ми тільки мову на літературну. Просимо нашого поважаного Дописувача й дальше не забувати про нас та присилати нам подібні статті.

## ВАЖНЕ ДЛЯ ГОСПОДАРІВ.

### II. Очищування овочевих дерев.

Щоб овочеві дерева гарно росли і виглядали все здорово і свіжо, треба їх пень і гилля утримувати чисто. Насамперед не треба на деревині лишати мохів і поростів. Всякі пороcти, всякий мох, всяку злущену кору треба здрапати аж до живої кори, уважаючи однак, шоби не зранити живого волокна під корою.

Мох і злущена завмерла кора дають захорону всякому плюгавству, що нищить саму деревину, її квіт і овоч.

Пороcти, мох і завмерла кора спиняють надто круження соків, вигрівання пня і гилля до сонця і роблять деревину збідженою; в той час як деревина зі свіжою, здоровою і чистою корою росте найкраще і найкраще родить.

Мохи, пороcти і злупки кори прочищається здрапанням пня і гилля. У деревини малої вистарчить вишурувати пень і гилля водою і рижовою щіткою від підлоги: дерева старші, грубі, треба скробати. До скробання дерев служить сталева щітка і залізна драпачка; ці знаряди виробляють фабрично, їх повинен мати кождий власник більших садів. Деревину можна чистити і деревляною драпачкою, або і куснем тупої бляхи, або плоского заліза; найскорше відстає злупана завмерла кора і всякі пороcти і мохи тоді, коли пень і гилля добре промокнуть.

Після обчищення пня і гиляк треба обе печити перед новими поростами моху і т. д. Треба отже посмарувати-вибілити вапном з глиною; це смарування служить деревині дуже, утримує її кору свіжою, хоронить в зимі від перемерзнення, ба навіть живить кору до певної міри.

Найліпша заправа до білення обчищених пнів деревини робиться з рівної міри глини і коровінця чистого від соломи; ці дві річи розмішується разом і до цеї мішанини додається дрібку гашеного вапна і води стілько, аби з неї зробилася рідка маса, що дасться щіткою до білення, або помелом з житнього колосся легко розтерти на деревині. Вапно є до цеї маси потрібне тому, що з ним вона чіпається, тримається ліпше дерева, і не дається дощам сполокати; надто вапняна мішанина забезпечує приступ до деревини всіляких шкідників.

Крім прочищення і побілення пня і грубших бодай гиль, т. еба кожду деревину прочистити і від сухого, як і від заваджаючого гилля; треба уважати, щоб галузки не перехрещувалися й не терлися одна об одну. Грубші гиляки треба обрізувати острою пилкою, але краще садовою. Кожду рану, все одно, чи вона свіжа, чи старша, треба засмарувати тою самою мішаниною, якою білимо дерева, але розробленою густійше. Свіжі рани по обрізанню, щоби краще і скорше заросли, треба засмарувати городничою мастею. Рани дуже великі треба по їх засмарованню, привинути шматою. (Жін. Д.).

# НОВИНКИ.

**За вбийство Гука.** У Львові арештувала поліція ґімназіяльного абсольвента Плятона Полотнюка зі Станиславова, як підозрілого о те, що в листопаді минулого року мав сімома вистрілами з револьвера застрілити студента Володимира Гука, який по тім випадку сорок днів лежав без памяти в львівськім шпитали, де й помер. Гук, як кажуть поліційні протоколи, мав належати до Української Військової Орґанізації, яка підозріваючи його, що зраджував її перед поліцією, видала засуд смерти на нього. Засуд цей виданий Укр. Військ. Орґанізацією мав виконати арештований Полотнюк.

**Будівельна катастрофа.** В Варшаві завалилася фронтова стіна новобудованої чотироповерхової камениці. Румовище засипало всіх робітників, які працювали при будві. Добуто 2 забитих і 7 ранених.

**Випадок на вправах.** В Ярославі, в часі вправ у киданню ручними ґранатами, один ґранат вибухнув за скоро. Відломки ранили смертельно підстаршину Бітнера, який умер тогож дня. Лекше ранені: поручник Ціммер і капраль Гальошка. Бітнер полишив жінку і двоє дітий.

**Влом у Перемишлі.** В Перемишлі до почтового уряду вломилися якісь вправні в свойому ремеслі злодії й розбивши касу забрали з неї около 100 тисяч золотих. Щоби не лишити по собі ніяких слідів, „працювали“ в рукавичках і кальошах.

**Ледяні запори.** На Сереті й Дністрі в многих місцях потворилися великі ледяні запори, які грозять заваленням мостів. Військові відділи вибуховими матеріялами розбивають лід у небезпечних місцях.

**Пожежі не втихають.** В лісах фірми Ойкос в Бербеках пов. камінецького пожежа знищила 25 морґів 5-літньої лісової культури. В Станині пов. Радехів на фільварку Раппапорта згорів будинок де мешкала двірська служба. В Головчинцях пов. Заліщики вибухла пожежа в обійстю Онуфра Боця, яка перекинулася на сусідні хати. Згоріло три господарства.

**Вибух ґранати.** В Закрочині, в Польщі Иосиф Пйотровський знайшов у полі не вистрілене гарматне стрільно. Розбираючи його дома, викликав страшний вибух, якого жертвою впав Пйотровський, його матір та брат, яких розірвало на кусні. Відломки стрільна ранили тяжко присутного в хаті Герша Марґена.

**Під колесами самоходу.** У Львові, на старім ринку наїхав самохід на Антона Урбаніка, якому зломив ногу й потовк його на цілім тілі. Нещасного відвезено до шпиталя.

**Страшний учинок божевільного.** В Варшаві 26-літний Осип Ґжеґорчик в нападі божевілля кинувся в ночі на сплячих родичів і поранив їх страшно сокирою. Опісля сам кинувся з четвертого поверха й погиб на місци.

**Крівава драма.** В Рясні польській під Львовом, умово упосліджений Станислав Цалий в нападі божевілля зарубав сокирою свого батька, мачоху Франциску й поранив тяжко сестру Катерину. Друга сестра Текля вирвалася майже чудом з рук божевільного. Найменша сестра, 4-літня Ангелина, яка була свідком цього страшного вчинку зі страху дістала судорогів і стратила память. Тяжко поранених і непритомну Ангелину відвезено до шпиталя. Божевільний у самій лиш сорочці утік кудись у поле.

**Катастрофа.** Під Радзиміном у Польщі зударилися два самоходи. Оба самоходи розбилися. Тяжкі рани відніс польський полковник Дембінський та якийсь Ґінтлер.

# ОПОВІСТКИ.

### КОМУНІКТ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ“.

В звязку з появою нових орґанізацій під назвою „Заводове Зойонзкі Рольніче“, які закладають чужі нам чинники головно на терені Станиславівського Воєвідства, а до яких втягається наших селян, Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ у Львові подає до відома, що: 1) На засіданні Виділу Головної Ради Товариства з дня 28. січня ц. р. стверджено, що ціль цих орґанізацій противна гуртованню нашого селянства в рядах „Сільського Господаря“, а самі орґанізатори цих Звйонзків, чужі нам по національности, не дають ґарантії про мниме політичне обличча цих товариств: 2) Тому Виділ Головної Ради на цьому засіданні і на засіданні 11. лютого ц. р. постановив протиставитись поширенню цих Звйонзків, вважаючи їх **шкідливими** для нашої хліборобської орґанізації, якою є „Сільський Господар“; 3) Виділ Головного Товариства взиває всі Філії та Кружки „Сільського Господаря“ протиставитись основуванню цих орґанізацій та звертає увагу, що громадяне, які стануть членами цих Звйонзків будуть виключені з членів „Сільського Господаря“ як такі, що ділають на шкоду нашого Товариства.

**Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові.**

### ОТВЕРТИЙ ЛИСТ

**До Високоповажаного Пана Проф. Д-ра Кирила Студинського, Президента Укр. Фонду воєнних вдовиць і сиріт у Львові.**

Сотки воєнних вдовиць і сиріт, передовсім по бувших членах Української Галицької Армії звертались і звертаються за підмогами до „Українського краєвого Товариства опіки над інвалідами“ у Львові і в численних конечних випадках із фондів інвалідських наше Товариство мусіло підмоги виплатити, хоч істнує у Львові „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт“. Тому що від ряду літ цей Фонд не проявляє жадної діяльности, а навіть не відбував Загальних Зборів, заступник голови нашого Товариства звернувся літом 1927 р. до Вас, Пане Президенте і пропонував, щоби Фонд урухомити з тим, що запропонував навіть полагоджування переписки і чинностей Фонду канцелярією УКТОНІ. На це відповіли Ви, що по вакаціях скличете засідання Виділу „Фонду“, яке винесе відповідне рішення.

Мимо писемного урґенсу від УКТОНІ з дня 16. XI. 1927 ч. 1457/27 і з дня 23. II. 1928 ч. 294/28 жадної відповіди до цього часу ми не одержали, як також Ви не зволили нас повідомити, чи і як Фонд полагодив 20 прохань воєнних вдовиць, які ми вислали на Ваші руки дня 24. XII. 1927 і 10. III. 1928.

Вважаємо справу допомоги вдовам і сиротам по членах УГА справою великої національної ваги й тому звертаємося цею дорогою до Вас із домаганням урухомити „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт“ і скликати бодай Загальні Збори.

Львів, дня 23. березня 1928.

**Головна Рада Укр. Краєв. Товариства опіки над інвалідами у Львові.**

# Жертви

### на Місійний Інститут в Бучачі.

(Продовження.) Зложили з Гільча: Пелагія Бартошик, Анастазія Когут, з Лискова: Прокіп Ямнич, Анна Музичка, Яць Матущак, Іван Ключик, Марія Рібун, Текля Костів, Юрко Лозіцкий, Федьо Ключик, Гринько Ключик, Дмитро Угриньчак, Маруня (Петра) Рібун, Іван Яцик, Михайло Яцик, Йосиф Ключик, Ксеня Крук, Каська Підлужна, зі Стопчатова: Михайло Долішняк, Василь Бейсюк, Настя Дудич, Настя Зеленюк, Анна Петрук, Олена Іваніцка, Ана Волошинюк, Настя Ґурґулович, з Яблонова: Марія Федорак, Варвара Мельник, Юстина Котлярчук, Анна Котлярчук, Гафія Слюсарчук, Олена Мочернюк, Марія Волощук, Юстина Зайчук, Анна Луцик, Анна Максимюк, Марія Ковалик, Анна Савіцка, Гупаловська Марія, Евстахія Ховзунівна, Магдалина Пітушевська, Анна Квасницівна, Стефанівна Строчанівна, Ольга Сушківна, Софія Коваликівна, Анна Солар, Анна Яблонська, Катрія Стояновська, Софія Стояновська, Анна Вишнівська, Анна Яблонська, Анна Миклаш, Магдалина Пітиківна, Марія Дубно, Софія Руда, Анастазія Панкевич, Параня Городецька, Магдалина Сухінська, Петро Дриботій, Петро Квасниця, Анна Стахів, Марія Дмитрак, Ева Джула, Агафія Руда, Андрій Лилик, Василь Рудий, Анна Клак, Анна Біловус, Анна Позначська, Анна Городиловська, Анна Безпалко, Леся Гриценко, зі Збаража: Анна Клекоторович, Анна Козак, з Дорогічівки: Марія Стефанишин, з Лискова: Ілько Шевчук, Павло Ямнич, Іван Кос, зі Скоморох: Микита і Марія Бучинська, Данило і Іванна Вондзюх, з Росохача, Антін Кода, Максим Білик, Олена Співак, Анна Бойчук, Юстина Жемань, Гнат Сеньків, Параска Сеньків, Ксеня Повшок, Анна Винничук, Петро Винничук, Антошка Кода, Марія Кода, Христина Сенишин, Варвара Николишин, з Переволоки: Марія Качковська, Анна Кулик, з Половець: Марія Погорецька, Розалія Бойчук,



Відповідальний редактор: Антін Лотоцький
З друкарні Вид. Сп. „Діло“, Львів, Ринок 10.